

Barbórka – górnicze święto.

„Barbórka święta o górnikach pamięta”.

Dzień Górnika, zwany także *Barbórką*, jest obchodzony 4 grudnia, w dniu św. Barbary. To ona jest patronką górników. *Podania głoszą, że Barbara była córką zamożnego poganina Dioskura. Przyjęła chrzest i złożyła ślub czystości. Gdy ojciec się o tym dowiedział, zamierzał złamać jej opór przed zamążpójściem. Miał nawet dla niej upatrzonego kandydata. Gdy stawiała opór, ojciec zamknął ją w wieży. Nieugięta i wytrwała postawa córki spowodowała, że w przypływie złości własnoręcznie ją zabił. Jednakże po chwili sam zginął od uderzenia pioruna. W Polsce św. Barbara czczona jest jako patronka ludzi ciężkiej i niebezpiecznej pracy. A praca górnika jest bardzo trudna i niebezpieczna. Pod ziemią gromadzą się łatwopalne gazy, które mogą w każdej chwili wybuchnąć. Może to spowodować zasypanie szybu i uwięzienie górników pod ziemią.* **Barbórkę** w szczególny sposób obchodzi się na Górnym Śląsku. Rozpoczyna ją uroczysta msza przy figurze św. Barbary. Potem następuje przemarsz orkiestry górniczej. Tego dnia odbywały się akademie, spotkania, koncerty i bale.

Na uroczystości związanej z Barbórką górnicy wkładają mundury galowe. Tworzą je kurtka, spodnie oraz wysoka czapka z pióropuszem (górnice czako).

Czy wiesz, że ...

Kolor pióropusza górniczej czapki określa zajmowane stanowisko. Zielony pióropusz zdobi czapkę dyrektora kopalni, biały stanowi wizytówkę inżynierów i techników, natomiast czarny kolor określa zwykłych górników, a czerwony – członków orkiestry górniczej. Górnicy pracują pod ziemią, w kopalniach. Wydobywają surowce naturalne, czyli węgiel kamienny, węgiel brunatny, rudy metali (cynku, ołowiu, miedzi, złota, srebra), a także sól. Węgiel kamienny i brunatny wykorzystywany jest do produkcji energii elektrycznej oraz w przemyśle chemicznym.

Aby dostać się do złóż węgla, drąży się w głąb ziemi otwory, które nazywamy **szybami** lub **sztolniami**. Wyciągi szybowe służą do transportu węgla, osób i materiałów. Poziome korytarze, w których pracują górnicy, to chodniki.

W Polsce najwięcej złóż węgla i innych surowców naturalnych jest na Górnym Śląsku. Znajduje się tu wiele kopalń i wielkich zakładów przemysłowych. Stolicą Górnego Śląska są Katowice.

Czy wiesz, że ...

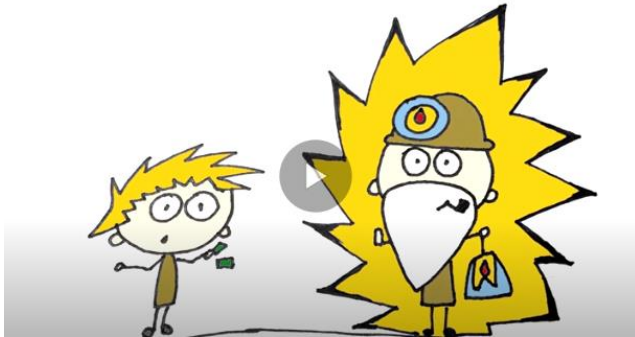
- ❖ Węgiel jest czarną, łatwopalną skałą, która powstała z obumarłych i skamieniałych w ciągu milionów lat roślin.
- ❖ Zabytkowa Kopalnia Soli w Wieliczce to jedna z najstarszych kopalń soli kamiennej na świecie. Eksploatacja (wydobycie) soli trwała w Wieliczce nieprzerwanie od połowy XIII wieku do 1996 roku.
- ❖ Górnicy od wieków wierzyli w dobrego ducha kopalni – Skarbnika, który ostrzegał ich przed niebezpieczeństwem ognia, zawału lub wybuchu. Gdy w danym rejonie kopalni pojawił się Skarbnik, to należało natychmiast wycofać się w bezpieczniejsze miejsce.
- ❖ Godło górnicze składa się z dwóch skrzyżowanych narzędzi: żelazka (narzędzie o kształcie klina) oraz pyrlika (rodzaj młotka).

Quiz wiedzy górniczej:

1. Kiedy górnicy obchodzą swoje święto?
2. Jak nazywamy górnicze święto?
3. Czyją czapkę ozdobi górniczy pióropusz w zielonym kolorze?
4. Z czego powstał węgiel?
5. Jak nazywają górnicy dobrego ducha kopalni?
6. Do czego służą wyciągi szybowe?
7. Wymień surowce naturalne wydobywane przez górników.
8. Do czego potrzebny jest węgiel?

9. Gdzie w Polsce znajduje się najwięcej złóż węgla i innych surowców naturalnych ?

Skarbnik – Duch Kopalni – legenda

Propozycje prac manualnych:

- Wykonajcie górnika z kótek w technice origami.
- Stwórzcie górniczą czapkę z pióropuszem (film instruktażowy poniżej).

Jak zrobić czapkę górnika (czako)?

Wybrane filmy edukacyjne:

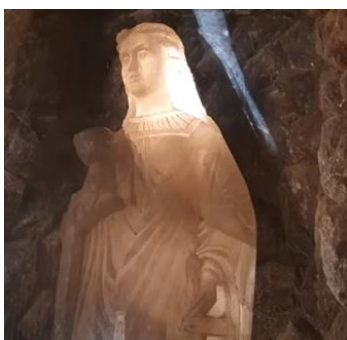

Skąd się wzięła sól w Polsce? Historia kopalni soli w Wieliczce.

światowej kultury górniczej.

Kopalnia Soli „Wieliczka” — dziedzictwo

Kopalnia Soli w Wieliczce — zwiedzanie trasy turystycznej.

Skarby w ziemi ukryte.

Kopalnia Soli Bochnia.